

МЕТОДИКА

НА „ЗАСТРАХОВАТЕЛНО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО ДАЛЛБОГГ: ЖИВОТ И ЗДРАВЕ“ АД ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ РАЗМЕРА НА ОБЕЗЩЕТЕНИЯТА ЗА ИМУЩЕСТВЕНИ И НЕИМУЩЕСТВЕНИ ВРЕДИ ВСЛЕДСТВИЕ НА ТЕЛЕСНО УВРЕЖДАНЕ ИЛИ СМЪРТ, ПРИЧИНЕНИ ПРИ ПТП

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Правно основание:

Настоящата Методика е разработена на основание чл. 21 ал. 3 от Наредба №49/16.10.2014г. за задължителното застраховане на КФН, обн. ДВ бр. 30 от 31.10.2014 г. (за краткост Наредбата).

Цели на Методиката

Методиката има за цел:

- да уреди реда за предявяване и разглеждане на претенции за изплащане на обезщетения за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт, причинени от ПТП по вина на застрахован водач на МПС по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, сключена в „ЗАД ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, необходимите документи, удостоверяващи основанието и размера на вредите, критериите за оценка на вредите и определяне на обезщетението;
- да осигури оптимално бързо и ефективно разглеждане на претенция на пострадало лице за определяне и изплащане на обезщетение за неимуществени и имуществени вреди вследствие на смърт или телесно увреждане;
- да осигури определяне на обезщетение, съответстващо на законовите и подзаконовите нормативни актове и установените от съдебната практика критерии за справедливост;
- утвърждаване на принципа за доброволно уреждане на претенциите.

ГЛАВА I

ПРЕДЯВЯВАНЕ НА ПРЕТЕНЦИИ И НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ

1. По реда на настоящата Методика се разглеждат претенции и се определят обезщетения за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесни увреждания или смърт, настъпили като пряка и непосредствена последица от ПТП, причинено по вина на водач, собственик/ползвател на МПС, чиято гражданска отговорност е застрахована в ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД съгласно застрахователното покритие, регламентирано в разпоредбата на чл. 493, ал. 1 и следващите от Кодекса за застраховането (КЗ) и при спазване на задължителните лимити на отговорност по чл. 492 от КЗ.

2. Право да претендира обезщетение за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт има всяко трето лице, различно от прекия причинител на вредите, чието увреждане/смърт се явява пряка и непосредствена последица от ПТП.

3. Третите увредени/пострадали лица в резултат на застрахователно събитие по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ подават писмено Уведомление за предявяване на претенция пред ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД, в което посочват:

3.1 трите си имена по документ за самоличност, ЕГН, точен и пълен адрес и телефон за контакт;

3.2 дата, място и обстоятелства, при които е настъпило застрахователното събитие;

3.3 регистрационен номер на увредилото ги МПС, имената на водача и номера на застрахователната полица, въз основа на която се претендира обезщетението;

3.4 вида на вредите, за които се твърди, че са пряка и непосредствена последица от ПТП и за които се претендира обезщетението;

3.5 размер на претендираното обезщетение поотделно за имуществени и неимуществени вреди, както и за всеки един от претендиращите, ако е подадена една обща молба от няколко пострадали/увредени лица;

3.6 предявяван ли е иск по съдебен ред за присъждане на обезщетение за имуществени и неимуществени вреди за същото застрахователно събитие, ако да – срещу кого, пред кой съд, за какви суми и евентуално присъдено ли е с влязъл в сила съдебен акт, съответно изплатено ли е това обезщетение;

3.7 описание на приложените документи.

4. Писмената претенция се подписва лично от молителя или от упълномощено от него лице (в такъв случай към уведомлението се прилага и копие от пълномощното). Пълномощното трябва да бъде или с нотариална заверка на подписа на упълномощителя, или адвокатско пълномощно от кочан и да съдържа изрични пълномощия за предявяване на претенция за изплащане на застрахователно обезщетение, за водене на преговори и сключване на споразумение за изплащане на определено обезщетение, респективно за крайно и окончателно уреждане на претенцията. Когато желанието на пострадалото/увреденото лице е друго лице/негов адвокат/пълномощник да получи следващото му се застрахователно обезщетение, пред застрахователя задължително се представя в оригинал изрично за конкретната застрахователна претенция нотариално заверено пълномощно, в което се съдържа нарочното изявление на титуляра на обезщетението, че е запознат с правото си да получи лично обезщетението, но желае и упълномощава друго лице да го получи, съгласно нарочната разпоредба и императивни изисквания на чл. 338 КЗ.

5. Пострадалото/увреденото лице носи тежестта да докаже основателността и размера на претенцията си, поради което към писмената претенция се прилагат и следните документи:

6. Общи документи:

- оригинал или официално заверен препис от документ, издаден от компетентен държавен орган, удостоверяващ настъпването на застрахователното събитие, обстоятелствата, при които е настъпило, и участието на пострадалия, като например: констативен протокол за ПТП с пострадали лица; протокол за ПТП от бланка; присъда, решение, постановление на разследващ орган на досъдебното производство и други подобни;
- оригинал или официално заверен препис от документ, издаден от компетентен държавен орган, удостоверяващ вината на застрахования водач/собственик/ползвател на МПС, като например, но не само: влезли в сила присъда, решение, постановление на разследващ орган на досъдебното производство, наказателно постановление за налагане на административно наказание и други;

Описаните по-горе документи се представят от молителя, когато той е страна в съответния процес/процедура и/или е лице, което по закон се уведомява за резултатите от воденото разследване/дело;

- номер на банковата сметка, по която да бъде преведено обезщетението, удостоверена с документ, издаден от банка, или друг подобен;
- пълномощно в оригинал, когато се иска обезщетението да бъде преведено по банкова сметка на пълномощника, съдържащо изрично упълномощаване обезщетението да се получи от пълномощника в изложения по-горе смисъл съгласно разпоредбата на чл. 338 КЗ;
- декларация по образец на застрахователя за предявяването, респективно получаването на обезщетение за същите вреди от други лица и застрахователи, включително от виновния водач, респективно неговите наследници;
- други документи, които по преценка на правоимащото лице/неговия пълномощник или застрахователя могат да допринесат за изясняване на конкретния случай и определяне размера на обезщетението;

7. Документи, които се представят при претенция за изплащане на обезщетение за неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане:

- първична и последваща медицинска документация, от която да е видно какви са настъпилите в резултат на събитието увреждания на здравето и телесната цялост на пострадалия, характера и степента на увреждането/ията, проведеното лечение, наличието на трайно или временно разстройство на здравето, като например, но не само: епикризи, медицинско свидетелство от съдебен лекар, медицински направления, фишове за извършени прегледи, медицински документи за извършени специализирани изследвания и резултати от тях, ЕЕГ, рентгенови снимки и/или разчитания на същите, болнични листове за временна нетрудоспособност, решения на ТЕЛК; история на заболяването при болничен престой и други подобни;
- медицинските документи се представят в оригинал или в заверено четливо копие;

8. Документи, които се представят при претенция за изплащане на обезщетение за имуществени вреди под формата на разходи за лечение, лекарства и помощни средства вследствие на телесно увреждане:

- разходно-оправдателни документи, удостоверяващи направените разходи за лечение и лекарства, като например, но не само: фактури, касови бонове и други;

9. Документи, които се представят при претенция за изплащане на обезщетение за неимуществени вреди вследствие на смърт:

- акт за смърт;
- удостоверение за наследници;

- акт за раждане; удостоверение за родствени връзки или друг документ, удостоверяващ родствената връзка между правоимащото лице и загиналото при ПТП лице.
10. Документи, които се представят при претенция за изплащане на обезщетение за пропуснати ползи, включително разлика между получаваното трудово възнаграждение преди ПТП и обезщетение за временна неработоспособност след ПТП:
- трудов договор;
 - справка за полученото последно трудово възнаграждение – брутен и нетен размер;
 - справка от НОИ за размера на изплатеното обезщетение по месеци;
 - други, с оглед спецификата на конкретния случай;
11. Претенцията се предявява в офиса на ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД с адрес: гр. София, бул. „Г.М. Димитров“ №1, както и чрез брокер, агент или вещо лице, с което дружеството има сключен съответен договор на територията на страната, по пощата или в деловодството, където задължително се поставя входящ номер и дата, включително такива се поставят и на претенциите, отправени по пощата.
- 11.1. Когато претенцията е депозирана чрез брокер, агент или вещо лице на ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД в страната, съответното лице е длъжно да препрати претенцията, сканирана в цялост по имейл, в централния офис на дружеството и да я изпрати в оригинал на посочения в т.11 адрес съгласно Инструкцията за приемане на уведомления за настъпили застрахователни събития, застрахователни претенции по чл. 380 КЗ, допълнително представени документи по вече регистрирани щети или жалби от брокери, агенти или вещи лица на ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД.
- 11.2. На всяка заведена претенция съответства номер на щета. Ако дружеството по друг повод е узнало за настъпването на събитието и е регистрирало щета, същата се обединява с постъпилата впоследствие претенция.
- 11.3 Правоимащото лице се уведомява писмено за документите, които следва да представи с оглед настоящата методика за установяване на претенцията му по основание и размер.

ГЛАВА II РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ПРЕТЕНЦИИТЕ

12. Обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане и смърт се определят от Застрахователна експертна комисия (ЗЕК) в състав, назначен със Заповед на Изпълнителния директор на дружеството, включващ задължително лекар-експерт и юрист.
13. Комисията заседава поне веднъж седмично, а при необходимост и по-често, като за всяко заседание се изготвя протоколно решение, отразяващо взетото решение по претенцията.
- 13.1. Претенциите за обезщетяване на имуществени вреди, свързани с неимуществените, и изразяващи се в направени разходи по лечение на увреденото лице като лекарства, медикаменти, медицинско обслужване и други, се разглеждат в една преписка с претенциите за неимуществените вреди.
14. Всички събрани по щетата документи, когато се касае за обезщетение за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт, се изпращат предварително на лекаря – експерт за изготвяне на медицинско заключение, отразяващо вида, степента и характера на получените от застрахователното събитие увреждания, наличието на пряка причинно-следствена връзка с механизма на ПТП, необходимите и целесъобразни разходи за лечение, лекарства и друга подобна информация, която е от значение за определяне на обезщетението по основание и размер.
15. Пострадалото/увреденото лице, респективно неговият пълномощник се уведомяват писмено за взетото решение по претенцията, когато същата се уважава, на същите се предлага и подписването на споразумение за крайно и окончателно уреждане на случая. Независимо от волята на правоимащия (дали приема или не сключване на споразумение), определеното от ЗЕК обезщетение се изплаща по предоставената банкова сметка при спазване на сроковете за определяне и изплащане на обезщетения по КЗ.
16. ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД може да преразглежда възражения на пострадалите/увредените лица за несъгласие с първоначално определения размер на обезщетението само ако с възражението са представени нови (нововъзникнали или новоузнати) документи, обосноваващи по-висок размер на обезщетението. Редът за преразглеждане на претенцията е идентичен както при първоначалното разглеждане на същата, като отговорът следва да бъде изготвен и изпратен в срок от 7 (седем) дни съгласно чл. 108 ал.6 КЗ.

ГЛАВА III КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ВРЕДИТЕ

17. Критерии за оценка на неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане

17.1. Основни критерии:

17.1.1 **Тежка телесна повреда** по смисъла на чл. 128(1) НК е налице, ако е причинено: продължително разстройство на съзнанието; постоянна слепота с едното или с двете очи; постоянна глухота; загуба на речта; детеродна неспособност; обезобразяване, което причинява завинаги разстройство на речта или на сетивен орган; загуба на единия бъбрек, слезката или на крило на белия дроб; загуба или осакатяване на крак или ръка; постоянно общо разстройство на здравето, опасно за живота.

17.1.2. **Средна телесна повреда** по смисъла на чл. 129 (1) е налице, ако е причинено: трайно отслабване на зрението или слуха; трайно затрудняване на речта, на движението на крайниците, снагата или врата, на функциите на половите органи без причиняване на детеродна неспособност; счупване на челюст или избиване на зъби, без които се затруднява дъвченето или говоренето; обезобразяване на лицето или на други части от тялото; постоянно разстройство на здравето, неопасно за живота, или разстройство на здравето, временно опасно за живота; наранявания, които проникват в черепната, гръдната и коремната кухина.

17.1.3. **Лека телесна повреда** е разстройство на здравето, извън случаите на чл. 128 и 129 НК, включително и когато е причинена болка или страдание без разстройство на здравето.

17.2. Допълнителни критерии:

- интензитет и продължителност на търпените физически болки и страдания, брой на телесните повреди;
- брой и вид оперативни интервенции под обща и регионална анестезия, включително предстоящи за в бъдеще такива;
- поставяне на остеосинтензни средства и други импланти;
- освидетелстване за трайна или временна нетрудоспособност;
- продължителност на оздравителния и възстановителния период;
- наличие на имобилизация и нейната продължителност;
- наличие на трайни и/или загрозяващи белези у пострадалия;
- вероятност за пълно възстановяване или наличието на доживотни увреждания;
- възраст на пострадалия;
- здравословното му състояние преди ПТП;
- социален статус, професия и трудова заетост на пострадалия и възможност след събитието отново да упражнява професията си;
- възможност на пострадалия да се справя без чужда помощ или необходимостта от такава;
- начина на живот на пострадалия преди и след ПТП;
- причинените морални и психически страдания;
- социално-икономическите условия в страната;
- съдебната практика при подобни случаи;
- наличието на съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия;
- брой на лицата, имащи право на обезщетение, с оглед наличието на нормативно определени лимити на отговорност;
- други фактори с оглед спецификата на конкретния случай.

17.3 В случай че лицето, претърпяло телесни наранявания, откаже лечение, не спазва лекарските предписания и процедури в рамките на оздравителния процес, не е извършило предписаните рехабилитации, определената сума за обезщетение се редуцира.

17.4 За прецизиране на уврежданията се използва категоризацията на основните видове травматични увреждания (Приложение № 1 – Таблица на основните травматични увреждания) и/или процентът на загуба на работоспособност/инвалидност.

18. Критерии за оценка на неимуществени вреди вследствие на смърт

18.1. Основен критерий:

Възраст на починалото лице

Възрастови групи:

18.1.1. Лица до 18 години;

18.1.2. Лица от 18 до 65 години;

18.1.3. Лица над 65 години.

18.2. Допълнителни критерии:

- семейно положение – броя на наследниците и тяхната възраст, наличие на деца, здравословното им състояние, както и семейни връзки с други близки роднини;
- социален статус и доходите на починалия приживе;
- средната продължителност на живот, съобразно пола на починалия, на база статистическите данни, генерирани от Националния статистически институт;
- социално-икономическите условия на живот в страната към датата на ПТП;
- съдебната практика по аналогични случаи за съответния период;
- практиката на ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД по аналогични случаи за съответния период;
- отношенията между загиналия при ПТП и претендиращите обезщетения правоимащи лица – родствена връзка с наследодателя, в какво качество наследникът претендира обезщетение (майка, баща, съпруг/съпруга, дете);
- живеещи в едно домакинство с починалия или не;
- наличието на финансова и/или друга зависимост между тях;
- степента на емоционална връзка;
- наличието на съпричиняване на вредоносния резултат от страна на починалия;
- брой на лицата, имащи право на обезщетение с оглед наличието на нормативно определени лимити на отговорност;
- други фактори с оглед спецификата на конкретния случай;

ГЛАВА IV РАЗМЕР НА ОБЕЗЩЕТЕНИЕТО

19. Определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане

19.1. Размерът на обезщетението се определя въз основа на минималните стойности на основните критерии, за които се отнасят съответните увреждания, като се отчитат и акумулират допълнителни критерии и други фактори (при наличие на такива). Допълнително се обезщетяват и имуществени вреди, свързани с неимуществените, изразяващи се в направени целесъобразни разходи по лечение на увреденото лице като: лекарства и консумативи, медикаменти, медицинско обслужване, следболнично обслужване и други.

19.2. Минимални стойности:

- **За Тежка телесна повреда: 8 000, 00 лева;**
- **За Средна телесна повреда: 2 000, 00 лева;**
- **За Лека телесна повреда: 200, 00 лева.**

19.3. Размерът на обезщетението може да бъде по-нисък от посочените минимални стойности на основните критерии при наличие на съпричиняване и/или съвина от страна на увреденото лице или други съществени обстоятелства от значение за конкретния случай.

19.4. При наличие на съпричиняване/съвина, за определяне на крайния размер на обезщетение, ЗЕК при ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД прилага коефициент, отчитащ наличието на принос от пострадалото/увреденото лице *за настъпване на ПТП и на вредоносните последици от него.*

20. Определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди вследствие на смърт

20.1. Размерът на обезщетението се определя въз основа на минималните стойности за съответните възрастови граници към основния критерий за оценка на неимуществени вреди вследствие на смърт, като се отчитат и акумулират допълнителни критерии и други фактори.

20.2. Минимални стойности за определяне размера на обезщетение за загинали лица:

- **до 18 години – 40 000, 00 лева;**
- **над 18 години до 65 години – 20 000, 00 лева;**
- **над 65 години – 10 000, 00 лева.**

20.3. Размерът на обезщетението за неимуществени вреди вследствие на смърт може да бъде по-нисък от посочените минимални стойности за съответните възрастови групи при наличие на съпричиняване и /или съвина от страна на увреденото лице или други съществени обстоятелства от значение за конкретния случай.

20.4. При наличие на съпричиняване/съвина, за определяне крайния размер на обезщетение, ЗЕК при ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД прилага коефициент, отчитащ наличието на принос от пострадалото лице *за настъпване на ПТП и на вредоносните последици от него.*

21. Размерът на обезщетенията за **имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно нараняване или смърт, причинени при ПТП** не може да надхвърля определените от КЗ застрахователни суми.

22. Размерът на обезщетението за имуществени вреди се определя с разходно-оправдателни документи за реалното им извършване и след установяване на причинно-следствената връзка с произшествието.

23. Изключения

Застрахователят не изплаща обезщетения в случаите, посочени в чл. 494 от КЗ и когато:

- липсва пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между вредата и конкретното събитие/ПТП;
- липсва противоправно поведение, ангажиращо гражданската отговорност на застрахованото лице;
- когато от представените документи може да се заключи, че реално липсва вреда.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Дефиниции:

Съпричиняване/съвина: наличието на принос от страна на пострадалия за настъпване на ПТП и на вредоносните последици от него, като например, но не само: непоставяне на предпазен колан, каска, пресичане на необозначено/забранено за целта място, пътуване в автомобил, управляван от неправопособен водач или такъв, употребил алкохол и/или наркотици и/или други упойващи вещества

Пострадало лице: „Пострадало е лицето, което е починало или е претърпяло телесни увреждания, причинени от моторни превозни средства“ – чл. 478, ал. 1 от КЗ

Увредено лице: „Увредено е лицето, включително пострадалото лице, което има право на обезщетение за вреди, причинени от моторни превозни средства“ – чл. 478, ал. 2 от КЗ

Неимуществени вреди: съвкупността от претърпени от увреденото лице болки и страдания вследствие на телесни увреждания и/или негативни емоционални и психически изживявания, претърпени от трети увредени лица в резултат на смъртта на пострадалото лице

Имуществени вреди: разликата в имущественото състояние на пострадалия преди и след ПТП като резултат от пряка причинно-следствена връзка между събитието и вредата

Пропуснати ползи: доказано неосъществено сигурно увеличаване на имущественото състояние на пострадалия, което не е настъпило единствено поради възникналото ПТП

Застрахователно обезщетение при неимуществени вреди: парично обезщетение, предназначено да компенсира пострадалия/увреденото лице за вреди, които реално нямат паричен еквивалент.

Размер на обезщетението при неимуществени вреди – размер, който в най-голяма степен, съобразно наложените от съдебната практика критерии и в рамките на установения от КЗ лимит, да обезщети пострадалия/увреденото лице за претърпените вреди.

Застраховано лице: по смисъла на чл. 477, ал. 2 от КЗ застраховано лице е собственикът, ползвателят и държателят на моторното превозно средство, за което има валидно сключен застрахователен договор, както и всяко друго лице, което извършва фактически действия по управлението или ползването на моторното превозно средство на законно основание

§2. Правилата на Методиката за определяне размера на обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт, причинени при ПТП, са задължителни за всички служители на дружеството.

§3. Настоящата Методика е общодостъпна за всички служители, застраховани и потребители на застрахователни услуги, а текстът на същата е оповестен на официалния сайт на дружеството.

§4. Настоящата Методика се прилага в съответствие с действащите в Република България закони и подзаконовни нормативни актове, както и действащите за ЗАД „ДаллБогг: Живот и здраве“ АД вътрешно нормативни актове, като допълва и конкретизира Правилата на дружеството по уреждане на претенции по застрахователни договори, касаещи предявяването на такива за неимуществени щети по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“.

Настоящата методика е приета на заседание на Съвета на директорите на „ЗЕАД ДаллБогг: Живот и Здраве“ ЕАД, проведено на 23.04.2015 г., изменена и допълнена с решение на Съвета на директорите на „ЗАД ДаллБогг: Живот и Здраве“ АД от 16.04.2018 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1
ТАБЛИЦА НА ОСНОВНИТЕ ТРАВМАТИЧНИ УВРЕЖДЕНИЯ

No.	Основни типове травматични увреждания
I.Травматични увреждания на ГЛАВАТА	
1.	<i>Череп</i>
1.1	Счупване на черепни кости
1.2	Мозъчно сътресение /без отчетлива загуба на съзнание/
1.3	Мозъчно сътресение /със загуба на съзнание/
1.4	Мозъчна контузия, доказана с КТ на мозъка
2.	<i>Очи</i>
2.1	Пълна загуба на зрението на едното око от травматизъм
2.2	Пълна загуба на зрението на двете очи от травматизъм
3	<i>Уши</i>
3.1	Травматична увреда на тъпанчевата мембрана
3.2	Трайно намаление на слуха
4.	<i>Увреждания в лицево-челюстната област</i>
4.1	Изкълчване на долночелюстната става
4.2	Счупвания на долна челюст
4.3	Счупвания на горна челюст
4.4	Счупвания на корона, шийка, корен и /или избиване на зъб
II.Травматични увреждания на ДИХАТЕЛНАТА СИСТЕМА	
1.	Счупване на носни кости
2.	Загуба на обонянието
3.	Деформация на ребра от счупване без смущения в дишането
III. Травматични увреждания на органите на ХРАНОСМИЛАТЕЛНАТА СИСТЕМА (черен дроб, тънки, дебели черва и др.)	
1.	Травматично отстраняване на черва според дължината на участъка
2.	<i>Кръвоносна система</i>
2.1	Посттравматичен флебитен синдром
2.2	Премахване на далака поради травматична руптура
3.	<i>Пикочополова система</i>
3.1	Премахване на травматично увреден бъбрек
3.2	Травматично увреждане на органите на половата система
IV. Травматични увреждания на КОЖА И МУСКУЛИ	
1.	Загрозяващи или други поражения на кожата на лицето или шията
2.	Загрозяващи и други кожни поражения на тялото
3	Травматични увреждания на мускулите
V. Травматични увреждания на ГРЪБНАЧНИЯ СТЬЛБ	
1.	Изкълчване – непълно и пълно на шийни прешлени
2.	Счупване на шиповидни и трансверзални израстъци
3.	Счупване на дъгите на прешлените
4.	Счупване на шийни прешлени (C1-C7)
5.	Счупване на горни и средни гръдни прешлени
6.	Счупване на долни гръдни (Th11-Tk12) и поясни прешлени
VI. Травматични увреждания на ТАЗА	
1.	Изкълчване (лукация) на тазобедрената става
2.	Изкълчване на тазобедрената става със счупване на бедрената кост
3.	Счупване на хълбочната кост
4.	Счупване на отделни кости без нарушаване на пръстена на таза
5.	Счупване на кръсцовидната кост
6.	Счупване на опашната кост
7.	Счупване на тазовите кости с прекъсване на пръстена на таза

VI. Травматични увреждания на ГРЪДЕН КОШ	
1.	Счупване на ребра: а) при 1-2 ребра б) при 3 и повече ребра
2.	Счупване на гръдна кост
3.	Изкълчване и счупване на ключицата
VII. Травматични увреждания на РАМЕННА КОСТ	
1.	Мекотъканны увреди на раменната става и мишницата
2.	Изкълчване на раменната става
3.	Счупване на раменната кост
VIII. Травматични увреждания на ЛАКЪТНА СТАВА	
1.	Изкълчване на ставата
2.	Счупване на костите образуващи лакътната става
IX. Травматични увреждания на кости на ПРЕДМИШНИЦАТА	
1.	Счупвания на дветекости на предмишницата
2.	Травматични увреждания на мускулите на предмишницата
3.	Счупвания с изкълчване на костите на предмишницата
X. Травматични увреждания на кости на КИТКАТА И ГРИВНЕНАТА СТАВА	
1.	Счупвания и счупвания с изкълчване на костите образуващи гривнената става
2.	Счупвания и изкълчвания на китката и пръстите
3.	Травматични увреждания на сухожилията на ръката
XI. Травматични увреждания на БЕДРЕНАТА КОСТ	
1.	Мекотъканны увреждания на бедрото
2.	Счупвания на бедрената кост
XII. Травматични увреждания на КОЛЯННА СТАВА	
1.	Изкълчване на колянната става
2.	Счупване на костите образуващи колянната става
3.	Травматични увреждания на връзковия апарат и менискусите на коляното
XIII. Травматични увреждания на кости и връзки на ПОДБЕДРЕНИЦАТА	
1.	Травматични увреждания на мускулите и сухожилията на подбедерницата
2.	Счупване на костите на подбедерницата
XIV. Травматични увреждания на ГЛЕЗЕННА СТАВА И СТЬПАЛО	
1.	Изкълчвания с увреждания на връзковия апарат на глезенната става
2.	Счупвания и счупвания с изкълчване на костите образуващи глезенната става
3.	Счупвания на костите на ходилото и пръстите на ходилото